

DE AANLEG VAN EEN VERKEERSWEG VAN KEULEN OVER GEMERT. NAAR DEN BOSCH. II (vervolg)

Zoals de Dros sard van Gemert, H. van Moorsel, in zijn schrijven van 15 mei 1791 beloofd had, zou hij de Landcommandeur Reichsach in Aldenbiezen spoedig inlichten omtrent het definitieve standpunt van "Gemeente Repraesentanten der vrije Neutrale Grond Heerlijkheid Gemert over zekere wegmakinge van Keulen op 's Bosch over Gemert". In het oorspronkelijk ontwerp-antwoord was namelijk een artikel opgenomen, waarmee zich niet alle repraesentanten konden verenigen. Zodoende moest er een tweede ontwerp-antwoord gemaakt worden. Dit blijkt uit het schrijven van Drossard van Moorsel, gericht aan de Landcommandeur en gedateerd 23 mei 1791. Hier volgen de elf artikelen.

Art. 1. Dat zij ondergetekende de voors. te ondernemene wegmakinge, en de vermoedelijke gevolgen van dien, in en bij herhaalde vergaderingen, wel gewikt en gewogen - en deszelve onderscheidene en mogelijke betrekkingen; zoverre hen doene-lijk; uit alle oog Puncten beschouwd hebbende, daarin /: het zij met eerbied gezegd :/ voor deze Grondheerlijkheid en gemeente geen het geringste heil of voordeel weeten te voor- zien.

Art. 2. Want voor Eerst zijn er hier geene Takken van Coop- handel off handwerken, welke ten dien eenig opzicht hebben off daãdoor hoegenaamde vorderingen zouden kunnen erlangen - dit immers is eene bepaalde zekerheid dat den Linnenhan- del en den Landbouw de voorname, en bijna de eenige Bronnen van bestaan, en welvaart voor den ingezetenen uitmaken.----- En wat de Linnens aanbetreft, die hebben haare verzending bijna alleen bepaald op Holland, en altoos van die zijde geene uitbreiding te wagten.--- Wat de graanen aanbetreft, die worden ^{er} hier naauwelijks off weinig meer, dan er tot de Consumptie nootig zijn, geteeld; dog zo er daar all eens eenige voorraad mogte gevonden worden, dan zoude dezelve nog niet op= maar aff= en zee=waarts verzonden worden ----- en bij gevolg kunnen die beide Takken, daar het echter bijzon-

der op zoude aankomen, daarin op geenerlij wijze haare rekeninge
Art. 3, Tweedens kan daardoor, na het begrip der ondergete-
kenden; onder verbeteringen; in allen gevallen den weg van
Ceulen ook geen agt stonden, maar op zijn allerbest, met be-
trekking tot Gemert eene en eene halve uur verkort worden
alzo den weg van hier langs Deurne op Venraaij welken weg
men altijd kan gebruiken naauwlijks off weinig meer, dan ee-
ne uur zal verschillen.

Art. 4. Derdens dat het geener mate te onderstellen is, dat
de Passagie off doortocht /: buiten welke er echter geene
vooruitzichten op winst in gevonden worden :/ daardoor mer-
kelijke zoude te vergrooten zijn en aangroejen; terwijl men
na allen schijn geen andere dan de Venloosche karre hierdoor
te wagten heeft; en welke ook sonder den bewusten dijk hier
wekelijks doorkomt, en omtrent niet vermijden kan er door
te komen, doch welke tevens van zo weinig aanbelang is dat
het de Gemeente omtrent onverschillig zijn zoude al wierd ze
er nooit gezien.

Art. 5. En overzulks dat de bekostiging van diens off de
Peningen, welke daartoe aangelegd, en verstrekt zouden moe-
ten worden, wel verre van eenig vooruitzigt, off gegronde
hope op winst, naadstdenkelijk nog haare interessen niet
zullen kunnen opbrengen.

Art. 6. En waarbij nog de ondergetekende de vrijheid neemen
aan Uwe Hoogw.Excell. met gepaste nedrigheid in bedenkinge
te geeven off men niet met reden zoude kunnen bedugt zijn,
dat het daarstellen van dien weg te eeniger tijd aan Zijne
Pruijschischen Majesteit /: Hoogstwelkers staatkundige en
geheime inzigten den ondergetekende zekerlijk wel niet te
doorgronden zijn:/ vooral uit hoofde der aanwezige ver-
standhouding en alianties met H.H.Mog. zouden kunnen ge-
legenheid geeven tot aanzoek van doortocht, en mogelijk ver-
rustinge van Pruischische Troupen --- en off men dat alles
gesteld, veelligt bij onvoorziene omstandigheden niet zoude
kunnen bloot gesteld worden, om binnen weinig tijd Capitaal
en interesse te verspeelen?

Art.7. Ook vinden de ondergetekende zich verpligt Uwe
Hoogw.Excell. boven dat all nog te moeten verwittigen, dat
die van Bakel en Milheeze welkers grondgebied tusschen dat

van Venraij en Gemert inligt, en welke diensvolgens behoorden voor te gaan, nog niet alleen geen aanvang gemaakt hebben om den bewusten dijk off wegmakinge daar te stellen en te vervolgen, neen maar ook, zooals wij door den schepen R: van der Putten uit den President van aldaar verstaan hebben niet eens voorneemens zijn hetzelve, tenzij op Hoog bevel te doen.

Art. 8. De ondergetekende vertrouwen hiermede het oogen. schijnlijk bezwaar, en ontijdigheid van het voor^s w^o ten duidelijksten te hebben aangethoond.----- En mitsdien overboudig te zijn Uw Hoogw. Excell. voor als nog te berichten,

Art. 9. lo hoeverre zig Hoogst deszelvs jurisdictie waarop den weg zoude moeten gemaakt worden, uitstrekt.

Art. 10. 2do op wat wijz, en met wat materialen denzelven voor den langsten duur zoude moeten gemaakt worden.

Art. 11. Zo als ook omtendiens eenen Experten ingenieur te neemen om daarover een Caarte off plan te doen vervaardigen, en Uwe Hoogw. Excell. toe te zenden ---- en zullen overzulks de vrijheid neemen daar meede tot nadere Ordres te verbeiden. Terwijl zij inmiddels dezer hebben van met de gewoone en bereidvaardige onderdanigheid en Hooge achting te zijn

Hoogwaarde Excellentie
Genadige Souvrain en Heer

Gemert 21 maj
1791

Uw Hoogw. Excell. DV Dienaren.

Over de aanbeveling van de Landcommandeur tot aanleg van de weg en de inhoud van het ontwerp-antwoord van Drossard van Moorsel is herhaalde malen vergaderd; de bedoeling was om op 21 mei in een slotvergadering het aan de Landcommandeur te zenden stuk door alle repraesentanten te laten tekenen. Hiertegen kwam ernstig verzet van de kant van pastoor Ecrivisse, die absoluut weigerde het stuk te tekenen, wanneer artikel 6 er niet uit verwijderd werd; hij meende, dat de repraesentanten van Gemert niets te maken hadden met de verhouding tussen de Staten van Holland en Pruisen en daarover niet hadden te oordelen. Zou zijn lidmaatschap van de Duitse Orde zijn verzet misschien beïnvloed hebben? De borgemeester Willem van den Eijnde was het met pastoor Ecrivisse eens. De

anderen waren uiteindelijk wel bereid het ontwerp-antwoord te tekenen.

De heer Drossard hechtte blijkbaar toch grote waarde aan een eensgezind antwoord en liet artikel 6 uit het ontwerp verwijderen. Verder bleef de tekst ongewijzigd. De gewijzigde tekst draagt als datum 23 mei 1791 en is getekend door de volgende personen:

J.M.Robijns, D.O.P. (=Duits Ordens Priester) Loco Commandeur.

C.G.Ecrevisse, D.O.P. en pastor.

H.v.Moorsel, drost scholtus.

Antony Corstens.

Wilhelmus Aelders.

Johannes van de Crommenacker.

Sebastiaan van der Putten, Borgemeester.

Gysbert melis, armmester.

djerck christjaen melis, armmester.

Casper van der putten, kerk^m.

Antoonj Christaen Melis, kerkmeester.

Reinier van der putten, schepen.

Loco Secrii.

Bij de ondertekenaars ontbreekt de naam van borgemeester Willem van den Eynde, een van de tegenstanders van art.6. Waarom hij niet getekend heeft, wordt niet vermeld.

Op uitdrukkelijk verzoek van pastoor Ecrevisse werd ook het eerste ontwerp met artikel 6 aan de Landcommandeur toegezonden met de vermelding erbij, waarom dat artikel was geschrapt.

Hiermee was de aanleg van de weg Keulen-Venraij-Gemert-Den Bosch van de baan. Als men de bezwaren van de repraesentanten nader beschouwt, blijkt daaruit, dunkt mij, dat de heren vooral bezorgd waren voor het geld, dat er in gestoken moest worden en dat er weinig aandacht besteed werd aan het feit, dat goede verbindingen ook financieel voordeel kunnen opleveren. Mogelijk ook dat de gemeente er in financieel opzicht niet al te best voor stond tengevolge van de geweldige brand van 1785, die de daarop volgende jaren grote financiële offers had gevraagd van de gemeente.

Jammer blijft het evenwel, dat men niet is ingegaan op het

voorstel van de Landcommandeur von Reischach, dat zeker economisch voordeel had kunnen opleveren of dat er geen enkel tegenvoorstel is gedaan. De repraesentanten waren in 1791 nog even kortzichtig op economisch gebied als hun voorgangers in 1736, toen men de broeders van Padua trachtte te belletten zich als gemeenschap op Gemerts gebied te vestigen, omdat de brouwers van Gemert concurrentie vreesden voor hun product, want ook de broeders brouwden bier voor de verkoop aan de herbergiers. Ofschoon het gemeentebestuur van Gemert na een beroep op de Landcommandeur in het ongelijk werd gesteld en de broeders dus in Gemert mochten blijven wonen, vestigden zij zich net over de grens van Gemert op Boekels gebied. Boekel is er goed mee geweest en nog!

M.H.J.Pennings.

NOTA. Volgens de plannen van de Provinciale Waterstaat moet er binnen enige jaren een nieuwe, grote verkeersweg komen vanaf Meijl over Gemert en Erp naar Den Bosch.
CAVEANT CONSULES !!

LEDENVERGADERING VAN DINSDAG 13 JANUARI 1970.

Bij afwezigheid van de Voorzitter, L.Bekkers, opende de Secretaris de vergadering, waarbij ruim dertig leden aanwezig waren en hij wenste alle leden alsnog een Zalig en Gelukkig Nieuwjaar. Vervolgens verzocht hij allen om zo spoedig mogelijk de contributie voor 1970 te betalen. Het Hoofdbestuur van Brabants Heem wil namelijk zo spoedig mogelijk weten, hoeveel abonnees er zijn op het tijdschrift Brabants Heem; anders komt men in moeilijkheden met de drukkerij van het tijdschrift.

Van de afdelingen Beek en Donk, Aarle-Rixtel, Helmond, Uden en Heeze ontvangt het Secretariaat bericht, wanneer daar vergaderingen zijn en welke sprekers er komen. Mocht er bij onze leden belangstelling bestaan, om deze vergaderingen bij te wonen, dan kunnen zij dit opgeven bij de Secretaris. We zullen hen dan op de hoogte houden.

De Secretaris begroette daarna de hr.W.Knippenberg, de spreker van deze avond, die een lezing hield over "De herbergen in de zuidelijke Nederlanden".

Zij, die de hr.Knippenberg al eens meer gehoord hebben, we-